

Değerler Zinciri Etkinliğinin Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersindeki Değerleri Edinmesine Yönelik Etkisinin İncelenmesi

An Investigation by the Researchers into the Effect of the Value Chain Activity on Students' Value Acquisition

Ahmet Çopur*¹, Zeynep Kurt², Özge Eşsiz³

Öz

Değerlerin öğretimi toplumun devamlılığı açısından önemli görülmektedir. Bu noktadan hareketle bu çalışmada, 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında yer alan değerlerin öğrencilere kazandırılmasında değerler zinciri etkinliğinin etkisinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Karma araştırma yöntemi kullanılan araştırmanın çalışma grubunu, Balıkesir merkez ilçelerinden birinde 27 kişilik bir sınıftaki 6. sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Veriler; değerler zinciri etkinliği uygulanarak, duygular tablosu ve araştırmacılar tarafından geliştirilen değerler ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Toplanan nicel veriler bağımlı guruplar t testi ile nitel veriler ise içerik analizi ile çözümlenmiştir. Çalışma sonucunda; değerler zinciri etkinliği uygulamasının, öğrencilerin değer edinimleri açısından orta büyüklükte bir etki yarattığı ve bu süreçte özgüven, bilimsellik, saygı, yardımseverlik, aile birliğine önem, sorumluluk, çalışkanlık gibi değerlerin edinimine katkı sunduğu ve sınıf ölçeğinde planlanan değerler eğitimi uygulamalarının öğrencide, toplu hareket etmeden kaynaklı itici bir güç olduğu ve değer farkındalığının artırılmasına katkı sunduğu tespit edilmiştir. Bu bakımdan okullarda değerlerin edinimine yönelik, öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenmelerine olanak sunacak, okulun diğer paydaşlarını (öğretmen, veli, yardımcı personel vb.) da içine alan benzer projelerin yaygınlaştırılması, değerler eğitiminde etkinlik temelli öğretime daha fazla önem verilmesi ve okullarda değerlere yönelik projelerin yaygınlaştırılması şeklinde öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: değerler eğitimi, etkinlik temelli öğretim, sosyal bilgiler eğitimi

Abstract

The teaching of values is considered essential for the continuity of society. Based on this premise, the present study aims to examine the impact of the Values Chain Activity on instilling the values included in the 2018 Social Studies Curriculum among students. The study employed a mixed-methods research design, and the study group consisted of 27 sixth-grade students from a classroom in one of the central districts of Balıkesir. Data was collected through the implementation of the Values Chain Activity, utilizing an Emotions Table and a Values Scale developed by researchers. The collected quantitative data were analyzed using a dependent samples t-test, while qualitative data were examined through content analysis. The findings revealed that the implementation of the Values Chain Activity had a moderate effect on students' acquisition of values. Specifically, the activity contributed to the development of values such as self-confidence, scientific thinking, respect, helpfulness, appreciation of family unity, responsibility, and diligence. Based on these results, it is recommended that similar activities be widely adopted, greater emphasis be placed on activity-based instruction in education, and school-based projects related to values be promoted.

Keywords: activity-based teaching, social studies education, values education

Başvuru tarihi: 15/04/2024 | Kabul tarihi: 23/06/2025

Araştırma Makalesi / Research Article

Önerilen atf: Çopur, A., Kurt, Z., & Eşsiz, Ö. (2025). Değerler zinciri etkinliğinin öğrencilerin sosyal bilgiler dersindeki değerleri edinmesine yönelik etkisinin incelenmesi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 386-408. <https://doi.org/10.52826/mcbuefd.1468452>

*Sorumlu yazar: ahmetcopur@balikesir.edu.tr

Not: Bu çalışma, yazarların TÜBİTAK 2242 Üniversite Öğrencileri Araştırma Proje Yarışmalarına katılan "Değerler Zinciri" isimli araştırma projesinden yararlanılarak oluşturulmuştur.

¹Sorumlu yazar: Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi, Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi, Balıkesir, Türkiye

² Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi, Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi, Balıkesir, Türkiye

³ Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi, Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi, Balıkesir, Türkiye

Değerler Zinciri Etkinliğinin Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersindeki Değerleri Edinmesine Yönelik Etkisinin İncelenmesi

Giriş

Eğitim, bireyde istendik yönde kalıcı davranış değişiklikleri oluşturma süreci olarak tanımlanmakta (Ertürk, 1998) ve bireyin bilişsel, ahlaki ve sosyal gelişimini destekleyen bir bütün olarak görülmektedir (Yalçın, 2014). Ancak, bireyde davranış değişikliği sağlamak kadar, bu değişikliğin kalıcı olması da oldukça zordur. Okul ortamı bu süreçte önemli bir unsur olmakla birlikte, öğrencinin yetiştiği sosyal çevre, ailesi ve gündelik yaşantısında maruz kaldığı davranış örüntüleri de değerlerin içselleştirilmesinde kritik rol oynamaktadır (Ginesar ve Katılmış, 2021; Meydan, 2014). Değerler, bireyin hem kişisel gelişimini hem de toplumsal ilişkilerini şekillendiren temel unsurlar arasında yer almakta ve toplumun kültürel yapısıyla doğrudan bağlantılıdır (Akıncı, 1998; Budak, 2021). Günümüzde, değerlerin zayıfladığı ve toplum huzurunun tehdit altında olduğu bir tüketim çağı yaşandığı belirtilmekte (Izgar ve Dilmaç, 2020) ve bu durum, örgün eğitim sistemlerinde değerler eğitime daha fazla yer verilmesini gerekli kılmaktadır (Aksoy, 2017; Köylü, 2016). Araştırmalar, değerlerin bireylerin sosyal statülerini belirlemede ve toplumun işleyişinde temel bir işlev üstlendiğini göstermektedir (Fichter, 2012; Schwartz, 1992). Değerler eğitimi kapsamında yapılan çeşitli çalışmalar, güven, empati, sorumluluk gibi değerlerin sistematik bir eğitim programı ile öğrencilere kazandırılabilirliğini ve bu tür programların bireylerin etik gelişiminde olumlu değişimler yarattığını ortaya koymaktadır (Kropp, 2006). Bu bağlamda, değerler eğitimi için etkinlik temelli yaklaşımların önemi giderek artmakta, özellikle bütünlük tematik öğretim modellerinin değerlerin kazandırılmasında etkili olduğu belirlenmektedir (Chumdari vd., 2018).

Değer kavramı; “Bir ulusun sahip olduğu sosyal, kültürel, ekonomik ve bilimsel değerlerini kapsayan maddi ve manevi öğelerin bütünü” olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu [TDK], 2025). “Gelişmiş ve gelişmekte olan toplumlar başta olmak üzere tüm toplumlarda eğitim sistemlerinin temel amaçlarından biri, o toplum tarafından doğru ve iyi olarak kabul edilen değerleri bireylere aktarmaktır” (Duran, vd., 2022, s.2). 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında yer alan değerlerin öğrencilere kazandırılması, toplumun devamlılığı açısından önemli görülmektedir (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018a). Günümüz dünyasında teknolojik ilerlemeler ve sanayileşme ile maddenin öneminin artması bireylerin maddi değerlere daha fazla önem vermesine, manevi ve evrensel değerleri unutmalarına neden olduğundan değerler eğitime daha fazla önem verilmesi vurgulanmaktadır (Balci, 2008). Değerlerin öğrencilere aktarılması açısından ise sosyal bilgiler dersinin anahtar bir role sahip olduğu da ifade edilebilir (MEBa, 2018). Bu bağlamda; kendini ifade edebilen, adalet ve hukuk bilinci gelişmiş, ülkesine ve kendisine yararlı olan, kültürel ve evrensel değerlerini bilen, bunlara hayatının her alanında yer veren, sosyal becerileri gelişmiş gençler yetiştirmek, sosyal bilgiler dersi kapsamındaki değerler eğitiminin temel amaçlarını oluşturmaktadır (Değirmenci, Toraman ve Memişoğlu, 2022).

Değerler eğitimi, birey ve toplum ilişkisini düzenleyen kültürel miras ile geleneksel ve ahlaki değerleri gelecek nesillere aktarma açısından önemlidir (Bakioğlu ve Levent, 2014). Sosyal bilgiler dersinin özel amaçlarına bakıldığında, erdemli insan olmanın önemi vurgulanarak erdemli insan olmakla millî, manevi ve evrensel değerleri benimsemek arasında bağ kurulduğu görülmektedir (MEBa, 2018). Aynı

zamanda 2023 eğitim vizyonuna da bakıldığında temel amacın “çağın ve geleceğin becerileriyle donanmış ve bu donanımı insanlık yararına sarf edebilen, bilime sevdalı, kültüre meraklı ve duyarlı, nitelikli, ahlaklı bireyler yetiştirmek” olduğu görülmektedir (MEB, 2018b). Sosyal bilgiler dersi, bireyi ve toplumu merkeze alması, tarihi unsurları barındırması ve bilinçli vatandaş yetiştirmeyi amaçlaması bakımından değerlerin aktarılmasını sağlayan bir ders özelliği taşıdığından, içeriğindeki değerler eğitimi de tam olarak 2023 eğitim vizyonundaki bu amaçlara hizmet etmektedir (Kan, 2010). 2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modelinde yer alan Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi, 2023 eğitim vizyonunun bu programda da sürdürüldüğünü göstermektedir. Bu kapsamda, 2018 programında vurgulanan “saygı, sorumluluk, adalet” değerleri temel alınarak, huzurlu bireyler yetiştirmek, huzurlu bir aile ve toplum yapısı oluşturmak ve sonunda yaşanılabilir bir çevre inşa etmek hedeflenmiştir. Bu bağlamda, etkinlik temelli değerler eğitimi, öğrencilerin öğrendiklerini hayata geçirmelerini teşvik etmede önemli bir rol oynamaktadır. Bu çalışmada, 2018 programından hareketle 2023 eğitim vizyonunu ve 2024 programını destekleyen bütüncül bir planlama ve uygulama süreci benimsenmiştir (MEB, 2024).

Değerler eğitimi konu alan çalışmalar incelendiğinde, öğretmenlerin değerleri kazandırmada yaşadığı sorunların birbirine benzerlik gösterdiği ve öğretmenlerin eğitim programının yoğunluğu ile ilgili sorunlar yaşadıkları görülmektedir (Kapan ve Gökçe, 2017; Pınaz ve Kuru, 2022). Ayrıca değerler eğitiminde karşılaşılan sorunlar incelendiğinde programın kendinden, aileden, çevreden, okuldan ve öğrencilerden kaynaklı olacak şekilde beş kategoride bu sorunların sınıflandırılabilmesi tespit edilmiştir. Aktepe (2014) ise yaptığı çalışmada sosyal bilgilerde etkinlik temelli yapılan değerler eğitiminin, öğrencilerin değerler hakkındaki farkındalığını arttırdığını tespit etmiştir. Bu tespiti destekler nitelikte bulgulara ulaşan Köksal ve diğerleri (2022) yaptıkları çalışmada okul ortamında öğrenciler ve öğretmenlerin değerler eğitimi etkinliklerini gerçekleştirirken, iş birliği içinde olmasının öğrencilerin değerleri benimsemesinde olumlu etkisi olduğunu tespit etmişlerdir.

Değerler eğitimi alanında yapılan araştırmalar incelendiğinde, özellikle Sosyal Bilgiler dersi bağlamında çeşitli yaklaşımların ele alındığı görülmektedir. Değerler eğitiminde oyunlaştırma (Duran vd., 2022), Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nda yer alan kök değerlerin incelenmesi (Köksal vd., 2022; Yıldız ve Çolak, 2022), değerlerin öğrencilere kazandırılmasında yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri (Kapan ve Gökçe, 2017), öğretim programlarının karşılaştırılması (Yağan, 2021) ile veli, öğretmen ve öğretmen adaylarının görüşlerinin değerlendirildiği çalışmalar (Korkak ve Topçu, 2025; Pınaz ve Kuru, 2022; Sağlam, 2016; Ünal, 2021) literatürde öne çıkan başlıca konular arasındadır. Bu çalışmalar, öğrencilerin öğrendikleri değerleri günlük hayatlarına nasıl yansıtacaklarına dair uygulamalı araştırmaların eksikliğine dikkat çekmektedir. Ayrıca, programın yoğun olması ve ders sürelerinin yetersizliği gibi faktörlerin, değerlerin öğrencilere kazandırılmasını zorlaştırdığına işaret eden bulgular da mevcuttur (Kapan ve Gökçe, 2017; Pınaz ve Kuru, 2022). Sosyal Bilgiler dersinde değerlerin kazandırılması üzerine yapılan deneysel çalışmalar, yaratıcı drama (Çiğdem, 2022), etkinlik temelli öğretim (Altunsoy ve Başçı, Namlı, 2021; Yalçın, 2021) ve medya kullanımı (Gürgür, 2019) gibi farklı yöntemlerin etkili olduğunu ortaya koymuştur. Örneğin, Çiğdem (2022) tarafından yürütülen eylem araştırmasında, yaratıcı drama yöntemiyle yapılan etkinliklerin öğrencilerin adil olma değerine yönelik tutumlarını olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir. Benzer şekilde, Çakmak (2019) tarafından yapılan araştırma, değerler eğitimi etkinliklerinin sorumluluk, vatanseverlik ve bağımsızlık gibi değerlerin kazandırılmasında etkili olduğunu

göstermiştir. Yalçın (2021) ise sorumluluk temelli etkinliklerin öğrencilerin olumlu tutum ve davranışlar geliştirmesine katkı sağladığını ortaya koymuştur. Bunun yanı sıra, uluslararası literatürde de değerlerin bireysel ve toplumsal işleyişteki önemi vurgulanmaktadır (Fichter, 2012; Schwartz, 1992). Kropp (2006) tarafından gerçekleştirilen deneysel çalışma, güven, empati ve sorumluluk gibi değerlerin eğitim yoluyla geliştirilebileceğini ortaya koyarken, Chumdari, vd., (2018) ise tematik öğretim modelinin değer kazandırmada etkili bir yöntem olduğunu belirlemiştir. Literatürdeki bu bulgular, değer eğitiminin yalnızca teorik bilgilerle değil, etkinlik temelli uygulamalarla desteklenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu çalışmada 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki değerler olan; çalışkanlık, temizlik, dayanışma sağlıklı olmaya önem verme, sorumluluk, dostluk, duyarlılık, adil olma, saygı, özdenetim, özgürlük, vatanseverlik, bilimsellik, özgüven, aile birliğine önem verme, dürüstlük, barış, yardımseverlik, misafirperverlik değerlerinin öğrencilere kazandırılmasına yönelik hazırlanan değerler zinciri etkinliğinin etkisinin incelenmesi hedeflenmiştir. Bu amaç doğrultusunda geliştirilen değerler zinciri etkinliği ve bu etkinliğin uygulama aşamasında kullanılan duygular tablosu sosyal bilgiler dersi kapsamında yer alan değerlerin öğrencilere kazandırılması, benimsetilmesi ve yaşamlarına yansıtılmasına yardımcı olacak örnek uygulamalar içerme bakımından özgün değere sahip olduğu düşünülmektedir. Bu noktadan hareketle çalışma, araştırma ve uygulayıcılara örnek teşkil etme ve öğrencilerin hayatlarında değerlere karşı farkındalık oluşturma açılarından önemli görülmektedir. Bu doğrultuda çalışmada şu sorulara yanıt aranmıştır:

- Sosyal bilgiler dersinde uygulanan değerler zinciri etkinliğinin, 6. sınıf öğrencilerinin değer kazanımı üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi var mıdır?
- Değerler Zinciri Etkinliği, öğrencilerin değer kazanımları üzerinde nasıl bir etki yaratmaktadır?

Yöntem

Araştırma modeli

Bu çalışmada, değerler zinciri etkinliğinin değer edinimi konusunda etkililiği belirlenmeye çalışıldığından “karma araştırma yöntemi desenlerinden yakınsayan paralel desen” benimsenmiştir. Karma araştırma yöntemi, nitel ve nicel araştırma verilerinin toplanması, analiz ve yorumlanması süreçlerini barındıran bir yöntemdir (Tunalı, Gözü ve Özen, 2016). Araştırmada nicel yöntem gerçeğe ilişkin miktar belirten sayısal veriler toplanmak; nitel yöntem ise bağlamsal nitelikli veriler toplanmakta ve farklı bakış açılarına dayalı yorumlardan faydalanmak açılarından birbirini güçlendirecek biçimde kullanılmıştır (Doğanay vd., 2018). Nitel ve nicel verilerin belirli bir sistematığe göre birleştirilmesi olarak düşünülen yakınsayan paralel karma yöntem deseni ile yürütülen çalışmalarda nitel ve nicel veriler eş zamanlı toplanmasına karşın ayrı ayrı çözümlenerek ulaşılan bulguların birbirini doğrulama durumu kontrol edilir (Creswell, 2014). Bu çalışmada yakınsayan paralel karma desen; değerler zinciri etkinliği sürecinde elde edilen nicel ve nitel bulguları birbirlerini tamamlayıcı yaklaşımla yorumlayarak sentezlemek amaçlandığından (Creswell & Clark, 2015) benimsenmiştir.

Birinci araştırma sorusunun incelenmesi için nicel yaklaşımlardan “zayıf deneysel desen (tek grup ön test-son test)” tercih edilmiştir. Zayıf deneysel desen; seçkisiz atama ve eşleştirmenin olmadığı

karşılaştırmalı grup ile seçkisiz atamanın olmadığı tek grup desenlerinden oluşur (Büyüköztürk vd., 2012). Gönüllü kontrol grubu bulmanın zorluğu, değerlerin birden çok öğrenme alanı/kazanım etrafında ele alınması nedeniyle gruplar arasında eş zamanlılık sağlamanın güçlüğü ve okul seçiminde iletişim kolaylığı nedeniyle yanlı davranılması gerekliliğinden hareketle araştırmada zayıf deneysel desen tercih edilmiştir.

İkinci araştırma sorusu kapsamında, öğrencilerin duygular tablosunda sundukları değerlerle ilgili göstergeler taşıyan cümlelerine dayalı olarak değer kazanımları incelenmiştir. Bu bağlamda, elde edilen nicel sonuçları daha derinlemesine incelemek ve anlamak amacıyla nitel bir yaklaşım benimsenmiştir. Karma yöntem araştırmasının doğasına uygun olarak, nicel bulguların daha kapsamlı bir şekilde yorumlanmasını sağlamak için öğrencilerin ifadeleri detaylı olarak analiz edilmiştir.

Çalışma grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Balıkesir merkez ilçelerinden birinde öğrenim gören 15 kız 12 erkek olmak üzere toplam 27 kişilik 6. sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Katılımcılar, uygun durum örneklemesine uygun olarak tespit edilmiştir (Patton, 2014). Uygun durum örnekleme tekniğine, derinlemesine veri elde etme ve araştırmaya istekli ve uygun olan katılımcıların seçimine imkân sunması (Creswell, 2012; Patton, 2014) açılarından başvurulmuştur. Ayrıca bu örnekleme tekniğinde ulaşılması kolay bir durumu seçildiğinden araştırmaya hız kazandırması amaçlanmıştır (Yıldırım & Şimşek, 2013).

Veri toplama araçları

Araştırma verilerinin toplanmasında, araştırmacılar tarafından literatürden yararlanılarak geliştirilen değerler zinciri etkinliği, üçlü likert tipinde bir değerler algısı testi (üçlü likert tipi) ve duygular tablosu kullanılmıştır. Etkinliklerin tasarlanması ve uygulanması aşamaları; amaç, zaman, sınıf düzeyi, hazır bulunuşluk, kapsayıcılık, uygunluk, esneklik, ölçme değerlendirme ilkeleri ile öğretmen ve öğrenci rolleri (Özmantar & Bingölbalı, 2009) gözetilerek oluşturulmuştur. Nicel veri toplama aracı olan değerler algısı testi ise; problemi belirleme, taslak form maddeleri yazma, uzman görüşüne başvurma ve ön uygulama yaparak teste son halini verme aşamaları (Büyüköztürk, 2005) izlenerek geliştirilmiştir.

Değerler zinciri oluşturma veri toplama aracı (Ek 2), üzerinde seçilen yirmi değer bulunan ince şeritlerden oluşan bir kâğıt, duygular tablosu, seçilen bu yirmi değer için geliştirilen, üzerine öğrencilerin istedikleri şekilde doldurmalarını sağlayan yirmi kutucuktan oluşan bir tablo şeklinde tasarlanmıştır. Değerler algısı testi ise öğrencilerin araştırmaya yönelik uygulama öncesi ve sonrası farkları karşılaştırmak adına geliştirilen 16 sorudan oluşmaktadır.

Değerler algısı testi, sosyal bilgiler eğitimi (2 kişi), dil bilgisi (1 kişi), ölçme ve değerlendirme uzmanının (1 kişi) görüşleri alınarak geliştirilmiştir. Testin pilot uygulaması 48 öğrenciye gerçekleştirilmiştir. Likert tipi dereceli maddelerde madde güçlüğü, madde onaylama oranı olarak belirtilir (Erkuş, 2012). Madde onaylama oranı, onaylama güçlük indeksi, ayırt edicilik düzeyi ise madde ayırt edicilik indeksi ile değerlendirilmiştir. Madde onaylama güçlük indeksi, doğru cevap verenlerin sayısının teste cevap verenlerin sayısına oranıyla, madde ayırt edicilik indeksi ise Henryson yöntemi ile korelasyon katsayıları kullanılarak hesaplanmıştır (Baykul, 2000). Testin geliştirilmesi amacıyla elde edilen verilerin analiz sonuçları ve değerlendirilmesi Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Testin geliştirilmesine yönelik elde edilen verilerin analiz sonuçları ve değerlendirilmesi

Madde	Onaylanma oranı	Maddenin yorumlanması	Ayırt edicilik	Maddenin yorumlanması
1	0,37	Orta	-0,02	Çok zayıf mutlaka çıkarılmalı
2	0,44	Orta	0,15	Çok zayıf mutlaka çıkarılmalı
3	0,67	Yüksek	0,30	Oldukça iyi ama yine de geliştirilebilir
4	0,48	Orta	0,15	Çok zayıf mutlaka çıkarılmalı
5	0,74	Yüksek	0,25	Düzeltilmesi ve geliştirilmesi gerekir
6	0,74	Yüksek	0,55	Çok iyi madde
7	0,74	Yüksek	0,43	Çok iyi madde
8	0,41	Orta	0,28	Düzeltilmesi ve geliştirilmesi gerekir
9	0,74	Yüksek	0,61	Çok iyi madde
10	0,63	Yüksek	0,45	Çok iyi madde
11	0,70	Yüksek	0,72	Çok iyi madde
12	0,59	Yüksek	0,01	Çok zayıf mutlaka çıkarılmalı
13	0,30	Orta	-0,03	Çok zayıf mutlaka çıkarılmalı
14	0,96	Yüksek	0,26	Düzeltilmesi ve geliştirilmesi gerekir
15	0,67	Yüksek	0,30	Oldukça iyi ama yine de geliştirilebilir
16	0,81	Yüksek	0,26	Düzeltilmesi ve geliştirilmesi gerekir
17	0,67	Yüksek	0,00	Çok zayıf mutlaka çıkarılmalı
18	0,48	Orta	0,23	Düzeltilmesi ve geliştirilmesi gerekir
19	0,63	Yüksek	0,02	Çok zayıf mutlaka çıkarılmalı
20	0,70	Yüksek	0,58	Çok iyi madde
21	0,63	Yüksek	0,37	Oldukça iyi ama yine de geliştirilebilir
22	0,85	Yüksek	0,30	Oldukça iyi ama yine de geliştirilebilir
23	0,81	Yüksek	0,30	Oldukça iyi ama yine de geliştirilebilir
Madde sayısı			16	
Kr-20 (alfa değeri) (α)			.72	
Ortalama güçlük değeri (x_p)			.71	
Ortalama ayırt edicilik değeri (x_r)			.40	

Tablo 1'e göre aday soruların madde onaylama güçlük indeksleri; yüksek (18), orta (5) olarak belirlenmiştir. Aday soruların ayırt edicilik indeksleri; ayırt ediciliği çok zayıf (1, 2, 12, 13, 17, 19), düzeltilip geliştirilmesi gerekir (5, 8, 14, 18), oldukça iyi ama yine de geliştirilebilir (3, 15, 21, 22, 23) ve

çok iyi madde (9, 10 ,11, 20) şeklinde değerlere sahip oldukları görülmektedir. Analiz sonuçlarının değerlendirilmesi sonucu düzeltilmesi gereken maddeler düzeltilerek kullanılmıştır. Çok zayıf olan yedi madde ise (1, 2, 4, 12, 13, 17, 19) testten çıkarılmıştır.

Bu çalışmada kullanılan testin özellikleri incelendiğinde, toplam 16 maddeden oluştuğu görülmektedir. Testin iç tutarlılığını ölçen KR-20 güvenilirlik katsayısı .72 olarak hesaplanmış olup, bu değer testin güvenilir olduğunu göstermektedir. Ortalama güçlük değeri .71 olarak belirlenmiştir, bu da testin genel olarak kolay seviyede olduğunu göstermektedir. Genellikle ideal bir test için güçlük değeri .50 civarında olmalıdır, dolayısıyla bu testteki maddelerin büyük çoğunluğunun kolay olduğu söylenebilir. Ortalama ayırt edicilik değeri ise .40 olarak hesaplanmıştır ve bu değer, test maddelerinin öğrencileri ayırt etme gücünün yeterli düzeyde olduğunu göstermektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde, testin güvenilirliği kabul edilebilir düzeydedir, maddeler kolay seviyede olup ayırt edicilik açısından yeterli bir yapıya sahiptir. Testin daha dengeli hale getirilmesi için maddelerin güçlük seviyesinin biraz daha artırılması düşünülebilir.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın veri toplama sürecinde nitel (duygular tablosu) ve nicel (değerler algısı testi) veri toplama araçlarından yararlanılmıştır. Araştırma verilerinin toplanması ve uygulama süreci devam eden kısımda detaylandırılmıştır. Çalışma grubu belirlenen araştırma, ilgili Milli Eğitim Müdürlüğü uygulama izni, etik kurul onayı ve veli izni alındıktan sonra uygulanmıştır. Değerler zinciri etkinliğinin uygulanma süreci Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Değerler zinciri etkinliğinin uygulanma süreci

Aşama	Açıklama
1. Sınıf içi etkinlik öncesi hazırlık	<p>Sınıf öğretmeni ile ön görüşme gerçekleştirildi.</p> <p>Ön görüşmeden elde edilen veriler doğrultusunda anket soruları ve etkinlikler geliştirildi.</p> <p>Araştırmacılar kendilerini tanıtarak sürecin işleyişine dair bilgilendirme yaptı ve ön test uygulandı.</p> <p>Değer eğitimine yönelik bir animasyon videosu izletildi.</p> <p>Öğrencilerden video ile ilgili ana fikirlerini paylaşmaları istenir.</p>
2. Sınıf içi ve dışı etkinlik uygulama süreci	<p>Animasyonda yer alan görseller aracılığıyla keşfetme yöntemi kullanılarak öğrencilerin değerler konusunda farkındalık kazanmaları sağlanmaya çalışıldı.</p> <p>Öğrencilere etkinlik materyalleri dağıtılarak öğrencilerin süreci aktif olarak yönlendirdiği sınıf içi uygulamalar başlatıldı.</p> <p>Öğrenciler, o gün uygulayacakları değeri belirlediler.</p> <p>Seçilen değer doğrultusunda uygun bir etkinlik gerçekleştirdiler.</p>
3. Değerlendirme	<p>Süreç tamamlandığında, öğrencilerin etkinlik sonunda oluşturdukları “Değer Zinciri” etkinliği toplandı.</p>

Aşama	Açıklama
	Katılım gösteren öğrencilere pekiştirici olarak “Değer Avcısı” rozeti verildi.
	Son test uygulaması yapıldı.

Tablo 2’ de yer verilen uygulama süreci aşamaları beş başlıkta detaylandırılmıştır.

- (1) Aşama: Ön test uygulanması: Öğrencilerin gelişimlerini takip etmek ve süreç içindeki değişimlerini görmek amacıyla öğrencilere ön test uygulaması yapılmıştır.
- (2) Aşama: Uygulama öncesi: Ön test uygulaması sonrasında, sınıf öğretmeni ile sınıfın değerlere yaklaşımları ve günlük hayatlarındaki yansımaları hususunda bilgi alınmış ve öğrenciler hakkında genel bir ön izlenim oluşturmak amaçlanmıştır. Daha sonra uygulama sınıfına, “değer” kavramı üzerine düşünceleri için yardımseverlik ve hoşgörü konulu animasyon videosu izletilmiştir. Animasyon sonrası öğrencilere animasyonun ana fikri ile alakalı sorular yöneltilmiştir. Değer kavramının ne olduğu, öğrencilerde neleri çağrıştırdığı üzerine beyin fırtınası yapılmıştır.
- (3) Aşama; Değerler zinciri uygulamasının öğrencilere tanıtılması: Bu aşamada, öğrencilere değerler zinciri uygulamasında ihtiyaç duyabilecekleri bilgileri içeren bir dosya dağıtılmıştır. Dosyanın içeriğinde; duygular tablosu kâğıdı, özgürlük, bağımsızlık, özdenetim vb. değerler ile ilgili yazma ve okuma etkinlikleri, değerlerin şerit halinde yazılı olduğu kâğıt, değerlerin açıklamaları ve etkinlik kâğıdı yer almaktadır. Öğrencilere, 20 gün sürmesi planlanan etkinliğe istediği değerden başlayabilecekleri, her değerden sonra ne yaptıklarını ve nasıl hissettiklerini “duygular tablosuna” yazabilecekleri ve her gerçekleştirdiği değerden sonra A4 boyutundaki kağıtlardaki şeritleri makasla keserek, kestikleri parçaları halka halinde birbirine geçirmeleri söylenmiştir. Değerlerin halka şeklinde yapılması ile uygulamada bir süreklilik sağlandığı gibi, 20 gün boyunca eksiksiz şekilde değerleri yerine getiren öğrencilerin, zincir oluşturmalarını sağlamak da amaçlanmıştır. Ayrıca, öğrencilere değerler anlatılmış, hangi değerde nasıl etkinlikler yapabilecekleri (kâğıt dışında yazan etkinliklerden farklı olarak) örneklerle açıklanmıştır.
- (4) Aşama: Değerler zinciri uygulamasına başlanması: Uygulama süresi boyunca öğrenciler etkinlikleri gerçekleştirme konusunda serbest bırakılarak, özdenetim değerlerini geliştirmeleri amaçlanmıştır. Süreç içinde araştırmacılar, okula iki kez genel durumu kontrol etmek amaçlı gitmiş, bu kontrolde yalnızca sosyal bilgiler öğretmeni ile görüşülmüştür. Diğer günlerde ise sosyal bilgiler öğretmeni uygulamaya rehberlik etmiştir.
- (5) Aşama: Uygulamanın sonuçlandırılması: Uygulama sonunda öğrencilere son test uygulanarak, uygulamanın etki düzeyi tespit edilmeye çalışılmıştır. Öğrencilerin, uygulama süreci ile ilgili duygu ve düşünceleri alınmıştır. Daha sonra öğrencilerin oluşturdukları değer zincirleri ve diğer dosyalar öğrencilerden toplanarak pekiştirici amaçlı değer zinciri etkinliği rozetleri (Ek 1) dağıtılmıştır. Uygulama sonrası duygular tablosu, öğrencilerin etkinlikleri ve son test sonuçları değerlendirilmiştir.

Verilerin analizi

Araştırmadan elde edilen nicel verilerin analizinde bağımlı (ilişkili) gruplar t-testi kullanılmış, nitel veriler ise içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Bağımlı gruplar t-testi, aynı grubun farklı zamanlardaki ölçümlerini karşılaştırmak için kullanılan bir istatistiksel analiz yöntemi olup (Büyüköztürk, 2024), bu çalışmada öğrencilerin değerler algısını ölçmek amacıyla uygulanmıştır. Değerler algısı testinden toplanan nicel veriler, öğrencilerin uygulama öncesi ve sonrası değer algılarındaki değişimi belirleyebilmek adına bağımlı örneklem t-testi ile analiz edilmiştir. Bu analiz yöntemi, ölçümler arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemeye yardımcı olarak, uygulamanın etkisini istatistiksel olarak değerlendirme imkânı sunmaktadır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenilirlik nicel araştırmalardan farklı anlamda değerlendirilir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Guba ve Lincoln nitel araştırmalarda inandırıcılık olması gerektiğine vurgu yaparak aktarılabirlik, inanılrlık, onaylanabilirlik ve güvenilebilirlik olmak üzere dört inandırıcılık ölçütü belirlemişlerdir (Guba ve Lincoln, 1982). İnanılrlığı artırmak için; katılımcı teyidi, uzun süreli etkileşim ve uzman incelemesi (Holloway ve Wheeler, 1996) gibi adımlar önerilmektedir. Bu kapsamda araştırma sürecinde katılımcılarla uzun süreli etkileşim sağlanmış, elde edilen veriler katılımcılara teyit ettirilmiş ve her aşamada sosyal bilgilere alan uzmanı görüşüne başvurulmuştur. Alıntılar ve hikayeler çalışmanın onaylanabilirliğini ortaya koyma açısından oldukça önemli olduğundan, araştırma bulguları katılımcıların kendi söylemlerini içerecek şekilde (Lincoln ve Guba, 1985) oluşturulmuştur. Güvenilebilirliği sağlamak adına ise yöntem çeşitlemesine (Denzin, 1978) başvurulmuştur. Bu bağlamda araştırmanın nitel boyutunda değerler zinciri etkinliği uygulanmış uygulamanın amacına ulaşp ulaşmadığı ise nitel ve nicel yöntemlerle toplanan verilerin analiz edilmesi ile belirlenmeye çalışılmıştır.

Bulgular

Araştırma verilerinin analizi ile elde edilen bulgular araştırma problem cümleleri altında verilerek devamında yorumlanmıştır.

Değerler zinciri etkinliğinin öğrencilerin değer kazanımı üzerindeki etkisi

Grubun ön ve son testler sonucuna aldıkları toplam puanlar arasında farkın istatistiksel olarak anlamlılık düzeyinin belirlenmesi amacıyla bağımlı örneklem t-testi uygulanmıştır. Parametrik testlerin kullanılabilmesi için gerekli varsayımların sağlanıp sağlanmadığı incelenmiştir (Can, 2016). Buna göre ön ve son testler için koşullar ve karşılaştırma sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Verilerin t-testine uygunluğu

Normallik testi	Kolmogorov-smirnova			Shapiro-wilk		
	İstatistik değeri	Sd	P	İstatistik değeri	Sd	P
Toplam_ön	.139	27	.192	.943	27	.145
Toplam_son	.142	20	.200*	.930	20	.158

Shapiro-Wilk Testi, verilerin hem ön hem de son testte normal dağıldığı ve her biri için $p > .05$ olduğu sonucunu vermiştir. Buradan da hareketle ön ve son test verilerinin normal dağıldığı söylenebilir. Bu sonuçtan hareketle t-Testi uygulanmıştır. Bağımlı Örneklem için t-Testi sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Deney grubu ön ve son test puanlarının karşılaştırılması

Gruplar-sınıf	N	\bar{X}	Ss	Sd	T	P
Deney-ön test	20	46,05	7,598	19	-5,568	0,000
Deney-son test	20	57,5	6,894			

Tablo 4'te yer alan bulgulara göre deney grubu ön test ($\bar{x}=46,05$) ile son test puanlarının ortalaması ($\bar{x}=57,5$) arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p < .05$). Bu bulgular deney grubundaki öğrencilerin ön ve son test puanları arasında son puanlar lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu şeklinde yorumlanabilir. Analiz sonucunda uygulamanın açığa çıkan fark üzerindeki etki büyüklüğü $d=0,55$ olarak bulunmuştur. Bu bulguya göre 0,5 ve üzeri olan d değeri, etkinin orta büyüklükte olduğuna işaret ettiğinden (Green ve Salkind, 2005) değerler zinciri etkinliği uygulamasının öğrencilerinin değer edinimleri açısından orta büyüklükte bir etki yarattığı sonucuna varılmıştır.

Değerler zinciri etkinliğinin öğrencilerin değer kazanımı üzerine etkisi

Değerler Zinciri etkinliğinin öğrencilerin değer kazanımı üzerindeki etkisini ortaya koymak amacıyla, uygulama süreci sonunda elde edilen "Duygular Tablosu" verileri analiz edilmiştir. Söz konusu analizler, öğrencilerin etkinlik süresince yaşadıkları duygusal deneyimler üzerinden değer kazanım düzeylerini yansıtmaktadır. Elde edilen bulgular, çalışmanın ilerleyen bölümünde ayrıntılı olarak yorumlanmış ve değerlendirilmenin niteliğini artırmak amacıyla nitel verilerle desteklenmiştir.

Tablo 5. Duygular tablosu içerik analizi bulguları

Tema	Kategori	Kod
Değerler	Çalışkanlık	Sorumlu davranma
	Temizlik	Sorumlu davranma
	Dayanışma	Çevre duyarlılığı kazanma
	Sağlığa önem verme	Aile içi sorumluluk alma
		Mutlu olma
	Sorumluluk	Sağlıklı beslenme
		Sorumlu davranma
Dostluk	Aile içi sorumluluk alma	
	Sosyalleşme	
	Paylaşma/ yardımseverlik	

Tema	Kategori	Kod
	Duyarlılık	Tasarruf bilinci Hayvan sevgisi
	Adil olma	Mutlu olma Adil davranma
	Saygı	Kurallara uyma Saygılı davranma
	Özdenetim	Sorumluluğunu yapma
	Özgüven	Özgüven duyma
	Vatanseverlik	Derse katılım Vatan/millet sevgisi kazanma Atatürk'ün sözleri
	Bilimsellik	Fiş alma Bilgilenme Araştırma
	Özgürlük	Özgürlük hakkında ufak bir yazı yazdım. Mutlu olma Farkına varma
	Aile birliğine önem	Mutlu olma Aile içi iletişimi artırma
	Hoşgörü	Mutlu olma/İyi hissetme
	Dürüstlük	Dürüst davranma
	Barış	Barışma
	Yardımseverlik	Bilgi edinme Yardımcı olma
	Misafirperverlik	Paylaşma

Tablo 5'te yer verilen bulgulara göre öğrencilerin bilimsellik değerinin öğrencileri gözlem ve araştırma gibi bilimsel faaliyetlere yönelmesine katkı sağladığı söylenebilir. Katılımcılar bu durumu; "1 hafta boyunca Ay'ı izledim ve evrelerini gözlemledim" (K3) ve "Hayvanların insanları nasıl gördüğünü araştırdım, gerçekten ilginçti." (K1) şeklinde ifade etmişlerdir. Bir başka değer konusunda Bir katılımcının "Bu değer bana misafirin neredeyse bir aile olduğunu hissettirdi" (K7) sözleri misafirperverlik değeri farkındalığının olumlu yönde geliştiği şeklinde yorumlanabilir.

Elde edilen bulgular değerlere yönelik uygulamaların katılımcılarda hem kişisel hem de çevre duyarlılığının gelişmesine yardımcı olduğunu göstermektedir. Örneğin; temizlik değerini gerçekleştiren katılımcıların "Bu değerden sağlığın önemli olduğunu öğrendim" (K7) ve "Yerde gördüğüm çöpleri çöpe attım" (K4) şeklindeki sözleri bu durumu kanıtlar nitelikte olduğu söylenebilir. Ayrıca duyarlılık değerine yönelik uygulamalar konusunda katılımcıların; "Marketten mama alıp kedinin önüne koydum ve bu durum çok mutlu hissettirdi" (K3) ve "Duyarlı olursak küresel ısınmayı engellemiş oluruz." (K7) şeklindeki söylemlerinin de bu kanıtları destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

Tablo 5'te yer alan bulgular araştırma kapsamında gerçekleştirilen uygulamaların katılımcıların dayanışma, hoşgörü, dostluk, saygı, barış ve dürüstlük gibi evrensel değerlerin edinimine katkı sunduğu şeklinde yorumlanabilir. Katılımcıların "Arkadaşlarıma dostluk bilekliği yaptım ve size de" (K9), "Bugün, saygı değerini gerçekleştirdim. Bu beni saygın hissettirdi" (K1), "Bir insana hoşgörülü davranmak çok da zor değil aslında bir insanın yaptığı hatayı hoş karşıladım ve gerçekten mutlu oldum" (K9), "Maçta eğer gol atılırsa gol eğer değilse gol değil dedim. Taraf tutmadım" (K3), "Küs olduğum bir arkadaşım ile barıştım" (K4), "Gözleri görmeyen arkadaşıma yardım ettim" (K2) şeklindeki örnek ifadelerinin bu yorumu destekler içerikte olduğu söylenebilir. Ayrıca K6'nın "Arkadaşıma anlamadığı soruyu anlattım" şeklindeki

söylemi dayanışma değeri kapsamında gerçekleştirilen etkinliklerin akran öğretimine ortam hazırlama bakımından anlamlı sonuçları olduğuna bir kanıt olarak sunulabilir.

Elde edilen bulgular uygulamaların katılımcılarda kişisel gelişimi açısında yararlı görülen çalışkanlık, sorumluluk ve özdenetim değerlerinin kazandırılmasına yarar sağladığı şeklinde okunabilir. “Bugün, çalışkanlık değerini gerçekleştirdim. Beni mutlu etti” (K1), “Odamı topladım ve ödevlerimi yaptım.” (K6) ve “Sinirlendiğim bir anda bir müddet konuşmadım” (K2) şeklindeki katılımcı ifadeleri bu faydaya dikkat çekme bakımından anlamlı görülebilir.

Analiz sonucu ulaşılan bulgular araştırma kapsamındaki etkinliklerin katılımcılarda toplumun devamı ve ülke bütünlüğü için önemli bulunan vatanseverlik ve aile birliğine önem verme gibi değerlerin aktarımı bakımından işlevsel olduğu şeklinde yorumlanabilir. Katılımcılar vatanseverlik değerini Atatürk bağlamında değerlendirmişlerdir. Katılımcıların etkinlik sonucundaki, “Vatanseverlik değerini yerine getirdim. Atatürk'ün bu sözünü ezberledim: Hayatta en hakiki mürşit ilimdir.” (K7), “Atatürk'ün gençlik için söylediği sözü ezberledim.” (K2) ve “Ailemle vakit geçirdim.” (K6) şeklindeki ifadeleri, bu yorumu destekleyen kanıtlar olarak kabul edilebilir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırma bulguları, uygulama sonunda öğrencilerin özgüven ve sorumluluk başta olmak üzere, bilimsellik, saygı, yardımseverlik, aile birliğine önem verme ve çalışkanlık gibi değerler konusunda farkındalık kazandığını göstermiştir. Ginesar ve Katılmış (2022) değerler edinimi sürecinde yaparak yaşayarak öğrenmenin önemli olduğunu ve öğretmenlerin uygulamalarının değer edinimine olumlu katkı sunduğunu belirtmiştir. Benzer şekilde, Aktepe (2014) & Aladağ (2009) tarafından yapılan araştırmalar da etkinlik temelli yaklaşımların öğrencilerin sorumluluk ve vatanseverlik gibi değerleri kazanmasında etkili olduğunu ortaya koymuştur. Mevcut araştırma bulguları, etkinlik ve yaparak yaşayarak öğrenme temelli yaklaşımların değer edinimini desteklediğini göstermektedir.

Aile katılımının değerler eğitiminde oynadığı rol, öğrencilerin ailenin desteğiyle yaptıkları etkinliklerde daha bilinçli bir değer algısı geliştirdiğini göstermektedir. Ballı ve Deveci (2023), aile desteğinin çocukların vatanseverlik, dürüstlük ve farklılıklara saygı gibi değerleri kazanmasında kritik bir faktör olduğunu belirlemiştir. Aynı zamanda, Beldağ, Özdemir ve Nalçacı (2017) tarafından yapılan araştırmalar da benzer bulgular sunmuş, aile faktörünün öğrencilerin ahlaki ve sosyal değerleri içselleştirmesinde belirleyici olduğuna işaret etmiştir.

Etkinlik temelli değer eğitimi yaklaşımlarının öğrenciler üzerindeki etkisi daha önceki araştırmalarla da desteklenmektedir. Aktepe (2014), etkinlik temelli değerler eğitiminin öğrencilerin değerleri benimsemesine katkı sunduğunu belirtirken, Dönmez ve Uyanık (2022), farklı ülkelerde yapılan değerler eğitiminin genellikle etkinlik temelli olduğuna dikkat çekmiştir. Benzer şekilde, Kropp (2006), ahlaki değerlerin entegre edildiği eğitim programlarının önemine vurgu yapmıştır. Mevcut araştırmanın bulguları da bu çalışmaların sonucuyla örtüşmektedir. Ayrıca, değerler eğitiminde okul ortamının etkisi de belirleyici bir faktör olarak ortaya çıkmıştır. Meydan (2014), tek yönlü değer eğitiminin sınırlı etkiye sahip olduğunu, ancak bütüncül bir yaklaşımın daha etkili olduğunu vurgulamıştır. Benzer şekilde, Willemsse, Lunenberg ve Korthagen (2005), öğrencilerin öğretmenlerinin sergilediği değerleri görerek ve bu davranışları tekrarladıklarında olumlu pekiştirmelerle desteklenmeleri gerektiğini belirtmiştir.

De Lange (1996), öğrencilerin yaşayarak değerleri benimsemelerinin, onlar için en etkili öğrenme deneyimi olduğuna dikkat çekmiştir. Shrestha ve Gupta (2019) ise değer eğitiminin dürüstlük, çalışkanlık, başkalarına saygı, iş birliği, şefkat ve affetme gibi temel yaşam niteliklerini öğrettiğini ortaya koymuştur. Soriano ve diğerleri (2011) tarafından yapılan bir başka araştırma ise değerler eğitimi programlarının gençlerin kendilerini gerçekleştirme sürecinde olumlu etkiler yarattığını ortaya koymuştur.

Sonuç olarak, mevcut araştırma bulguları, etkinlik temelli değerler eğitiminin öğrencilerin değerleri benimseme sürecinde etkili bir yöntem olduğunu göstermektedir. Aile, okul ve çevrenin bu sürece entegre edilmesi, değer kazanımının daha kalıcı olmasını sağlamakta ve bütüncül bir eğitim anlayışının gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, değerler eğitiminin daha sistematik ve planlı bir yaklaşımla ele alınması, eğitim programlarında daha fazla yer verilmesi gerekliliğini gündeme getirmektedir.

Araştırma bulgularından hareketle;

- (1) Literatürle paralel bir şekilde bu araştırma bulguları da etkinlik temelli değerler zinciri uygulamasının, öğrencilerin değer edinimine katkı sağladığı yönündedir. Bu etkinliğin okul dışında da eğlenceli bir şekilde uygulanabilmesi nedeniyle, değerlere yönelik etkinliklere daha çok yer verilmesi,
- (2) Araştırma, sınıf ölçeğinde planlanan değerler eğitimi uygulamalarının öğrencide, toplu hareket etmeden kaynaklı itici bir güç olduğu ve değer farkındalığının artırılmasına katkı sunduğunu işaret etmiştir. Bu bakımdan okullarda değerlerin edinimine yönelik, öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenmelerine olanak sunacak, okulun diğer paydaşlarını (öğretmen, veli, yardımcı personel vb.) da içine alan benzer projelerin yaygınlaştırılması önerilmektedir.

Beyanlar

Etik beyan:

Araştırma kapsamında araştırma verilerinin toplanmasından önce Balıkesir Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'ndan 16/12/2022 tarih ve 2022/06 sayılı izin alınmıştır. Ayrıca ilgili İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nden 23/11/2022 tarih ve E-99191664-605.01-64140238 sayılı izin alınmıştır.

Çıkar çatışması: Yazarların çıkar çatışması yoktur.

Veri erişilebilirliği: Veriler, yazarlardan talep üzerine sağlanabilir.

Kaynaklar

- Aladağ, S. (2009). *İlköğretim sosyal bilgiler öğretiminde değer eğitimi yaklaşımlarının öğrencilerin sorumluluk değerini kazanma düzeyine etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Altunsoy, Y., & Başçı Namlı, Z. (2021). Duygu ve düşüncelere saygı değerinin etkinlik temelli öğretiminin saygı eğilimine etkisi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 19(42), 305- 335.
- Akıncı, S. (1998). Keman eğitimine, "öğrenmenin geliştirilmesini sağlayan koşullar" açısından bakış. *M.*

- Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 7, 1-10.
- Aksoy, E. (2017). *İlkokullarda değerler eğitiminde etkili olan faktörlere ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Siirt Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Siirt.
- Aktepe, V. (2014). Etkinlik temelli değer eğitiminin öğrencilerin yardımseverlik tutumlarına etkisi. *Researcher*, (2), 17-49.
- Bakioğlu, A. & Levent, F. (2014). Türkiye'nin geleceği için önemli bir yatırım: Etik değerler eğitimi. *Yeni Türkiye Dergisi*, 10(58), 258-261.
- Balcı, N. (2008). *İlköğretim 6. sınıf sosyal bilgiler dersinde değerler eğitiminin etkililiği* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ballı, M. N., & Deveci, H. (2023). Sosyal bilgiler dersi değer eğitimi etkinliklerinde aile katılımı: Öğretmen görüşleri ve uygulamaları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* (68), 249-281. <https://doi.org/10.21764/maeuefd.1320680>.
- Baykul, Y. (2000). *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme: Klasik Test Teorisi ve Uygulaması*. ÖSYM Yayınları.
- Beldağ, A., Özdemir, Ü. & Nalçacı, A. (2017). Sosyal bilgiler dersi öğretim programında yer alan değerlerin kazandırılmasına ilişkin veli görüşleri. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 317-328.
- Budak, S. (2021). *Psikoloji sözlüğü* (5. baskı). Bilim ve Sanat Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş. (2005). Anket geliştirme. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 133-151.
- Büyüköztürk, Ş. (2024). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum* (31. baskı). Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş. Kılıç Çakmak, E. Akgün, Ö. E. Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Can, A. (2016). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi (4. b.)*. Pegem Akademi.
- Chumdari, C., Sri Anitah, S. A., Budiyono, B., & Suryani, N. (2018). Implementation of thematic instructional model in elementary school. *International Journal of Educational Research Review*, 3(4), 23-31. <https://doi.org/10.24331/ijere.424241>
- Creswell, J. W. (2012). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research (4th edition)*. Boston: Pearson Education.
- Creswell, J. W. (2014). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches (4. Baskı)*. Thousand Oaks, CA: Sage
- Creswell, J. W. & Plano Clark V. L. (2015). *Karma yöntem araştırmaları tasarımı ve yürütülmesi*. Anı Yayıncılık
- Çakmak, Ö. (2019). *5. sınıf düzeyinde hazırlanan değer eğitimi etkinliklerinin uygulanabilirliği ve başarısı üzerine bir durum çalışması* (Yayınlanmamış doktora tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Çiğdem, G. (2022). *Sosyal bilgiler dersinde adil olma değerinin yaratıcı drama yöntemiyle kazandırılmasına yönelik bir eylem araştırması* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Değerler Eğitimi Materyal. (2022). Çalışan çocuklarla empati, sevgi bulmaca, özgüven soru cevap. <https://www.degerler.org/sayfasından> erişilmiştir.
- Değirmenci Toraman, K. ve Memişoğlu, H. (2022). Sosyal Bilgiler ders kitaplarındaki edebî ürün ve görsellerin değerler eğitimi açısından incelenmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 8(2), 198-217, DOI: 10.24289/ijsser.1081371.

- De Lange, J. (1996). Values education in practice: Observations from the field. *Journal of Moral Education*, 25(1), 23-34.
- Denzin, N. K. (1978). *The research act: A theoretical introduction to sociological methods*. New York: McGraw-Hill.
- Doğanay, A., Ataizi, M., Şimşek, A., Balaban Salı, J. ve Akbulut, Y. (2018). Araştırma modelleri. A. Şimşek (Ed.), *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri* içinde (s. 80-106). Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Dönmez, Ö. & Uyanık, G. (2022). Farklı ülkelerde değerler eğitimi ve değer eğitimi programlarından örnekler. *Temel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 74-88.
- Duran, E., Durukan, E., Çözeli, M. & Gökler, F. (2022). Sıra sende: Değerler eğitimi oyunu ve etki değerlendirmesi. *Atlas Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(9), 1-22.
- Erkuş, A. (2012). Varolan ölçek geliştirme yöntemleri ve ölçme kuramları psikolojik ölçek geliştirmede ne kadar işlevsel: Yeni bir öneri. *Journal of Measurement and Evaluation in Education and Psychology*, 3(2), 279-290.
- Ertürk, S. (1998). *Eğitimde program geliştirme*. Meteksan.
- Fichter, J. (2002). *Sosyoloji nedir?* (N. Çelebi Çev.). Toplum Yayıncılık.
- Ginesar, Ö. & Katılmış, A. (2021). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin değerler eğitimine yönelik sınıf içinde ve dışında gerçekleştirdikleri faaliyetlerin incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 19(41), 37-77.
- Green, S. B. & Salkind, N. J. (2005). *Using SPSS for acinto and acintosh: Analyzing and understanding data*. Upper Saddle River, NJ: Pearson/Prentice Hall.
- Guba, E. G., & Lincoln, Y. S. (1982). Epistemological and methodological bases of naturalistic inquiry. *Educational Communication and Technology Journal*, 30(4), 233-252.
- Gürgür, M. (2019). *Sosyal bilgiler öğretim programı'nda yer alan adalet değerinin kazandırılmasında Diriliş Ertuğrul dizisinin rolü* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Holloway, I., & Wheeler, S. (1996). *Qualitative research for nurses*. Oxford: Blackwell Science Ltd.
- Lincoln, S. Y., & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. Thousand Oaks, CA: Sage
- Izgar, G., & Dilmaç, B. (2020). *Değerler eğitimi (Kavram, İlke ve Yaklaşımlar)*. Pegem Akademi.
- Kan, Ç. (2010). Sosyal Bilgiler Dersi ve değerler eğitimi. *Milli Eğitim Dergisi*, 40(187), 138-145. <https://dergipark.org.tr/pub/milliegitim/issue/36197/407034> sayfasından erişilmiştir.
- Kapan, E. & Gökçe, N. (2017). Sosyal bilgiler dersinde değerlerin kazandırılması sürecinde yaşanan sorunlar ve öneriler. *Education Sciences*, 12(1), 1-19.
- Korkak, S., & Topçu, E. (2025). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerine Göre Uzaktan Eğitimde Değerler Eğitimi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 27(1), 41-56. <https://doi.org/10.32709/akusosbil.1288175>
- Köksal, K., Kılıç, Z. Y., Yel, Ü., Erbaş, S. & Kılcan, B. (2022). Sosyal bilgiler ders kitaplarının kök değerler açısından incelenmesi. *Bayterek Uluslararası Akademik Araştırmalar Dergisi*, 5(2), 74-87.
- Köylü, M. (2016). *Din eğitimi ve değerler: Teorik ve pratik yaklaşımlar*. Dem Yayınları.
- Kropp, P. (2006). Integrating moral values into education programs. *Journal of Ethics in Education*, 14(2), 77-95.
- MEB. (2017). *Öğretim programlarını izleme ve değerlendirme sistemi*. <http://mufredat.meb.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.
- MEB. (2018a). *Sosyal Bilgiler Dersi öğretim programı (İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar)*. Ankara:

Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

MEB. (2018b). *Güçlü yarınlar için 2023 eğitim vizyonu*. Ankara: MEB.

MEB. (2024). Sosyal bilgiler dersi öğretim programı (4, 5, 6 ve 7. sınıflar). <https://mufre-dat.meb.gov.tr/> adresinden erişilmiştir (Erişim Tarihi: 20.02.2025).

Meydan, H. (2014). Okulda değerler eğitiminin yeri ve değerler eğitimi yaklaşımları üzerine bir değerlendirme. *BEÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 1(1), 93-108.

Özmantar, M. F. & Bingölbali, E. (2009) Etkinlik tasarımı ve temel tasarım prensipleri. E. Bingölbali, M. F. Özmantar (Ed.), *İlköğretimde karşılaşılan matematiksel zorluklar ve çözüm önerileri* içinde (s. 313-348). Pegem Akademi.

Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. (M. Bütün, S. B. Demir, Çev.). Pegem Akademi.

Pırnaz, E. & Kuru, E. (2022). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin değerler eğitimine yönelik görüşleri. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(1), 160-173, DOI: 10.17556/erziefd.1008843

Sağlam, A. (2016). Değerler eğitiminin öğrenci davranışlarına etkisinin veli görüşlerine göre incelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 20(3), 723-742.

Schwartz, S. H. & Shalom, H. (1992). Universals in the content and structure of values: Theoretical advances and empirical tests in 20 countries. *Advances in experimental social psychology*, 25, 1-65

Shrestha, S., & Gupta, R. (2019). The fundamental qualities of life taught through values education. *Journal of Educational Psychology*, 32(4), 215-230.

Soriano, C., Franco, J., & Sleeter, C. (2011). The impact of values education on youth self-actualization. *International Journal of Moral Education*, 16(2), 99-121.

TDK (Türk Dil Kurumu) (2025). Genel Açıklamalı Sözlük. Ankara: TDK Yayınları.

Tunalı, S. B., Gözü, Ö. & Özen, G. (2016). Nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin bir arada kullanılması "karma araştırma yöntemi". *Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Uluslararası Hakemli Dergisi*, 24(2), s 106-112

Ünal, O. (2021). Dizi ve filmlerin değerler üzerindeki yansımalarına yönelik sosyal bilgiler öğretmen adaylarının görüşleri. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 19(41), 277-311. DOI: 10.34234/ded.906251.

Willemse, M., Lunenberg, M., & Korthagen, F. (2005). Teachers as role models in values education. *Teaching and Teacher Education*, 21(1), 117-130.

Yağan, S. A. (2021). Türkiye ve Avustralya sosyal bilgiler 5. sınıf öğretim programlarının değerler eğitimi bağlamında karşılaştırılması. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 51, 304-326.

Yalçın, A. (2014). *Eğitim ve ahlak şurası taktim konuşması*. Eğitim-Bir- Sen Yayınları.

Yalçın, A. (2021). *5. Sınıf sosyal bilgiler dersinde uygulanan sorumluluk temelli etkinliklerin öğrencilere sorumluluk değerini kazandırmadaki etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

Yıldız, A. ve Çolak, K. (2022). Orhun kitabelerinde yer alan değerlerin sosyal bilgiler dersi öğretim programı değerleri açısından incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 20(1), 143-165.

Extended Abstract

Introduction

Education is defined as the process of creating lasting and desirable behavioral changes in individuals (Ertürk, 1998) and is regarded as a holistic construct fostering cognitive, moral, and social development (Yalçın, 2014). Ensuring the permanence of value-based behaviors is a complex task influenced by the school environment, family, peer interactions, and societal experiences (Ginesar & Katılmış, 2021; Meydan, 2014). In an era characterized by consumerism and weakened social cohesion, the importance of values education in formal settings has grown significantly (Aksoy, 2017; Köylü, 2016). In Türkiye, the 2018 Social Studies Curriculum emphasizes developing core values such as respect, responsibility, honesty, helpfulness, patriotism, and scientific thinking. The curriculum aims to produce socially competent, culturally aware, ethically grounded students who actively contribute to society (MEB, 2018). Both national and international literature have shown that activity-based and experiential learning methods are effective in achieving these outcomes (Chumdari, et al., 2018; Kropp, 2006). This study investigates the effectiveness of the “Values Chain” activity, designed to promote the acquisition and internalization of 20 core values among sixth-grade students through daily value-based tasks and reflective writing. This activity is aligned with the values emphasized in the 2018 curriculum, the 2023 Education Vision, and the 2024 Türkiye Century Maarif Model, especially through its focus on the "virtue–value–action" framework. We used a convergent parallel mixed-methods design in this study, combining a one-group pretest–posttest quantitative approach with a qualitative content analysis of students’ written reflections in the “Emotion Table.” The participants were 27 sixth-grade students from a public middle school in Balıkesir, Türkiye. The study seeks to answer the following research questions:

- (1) Does the “Values Chain” activity have a statistically significant effect on sixth-grade students’ value acquisition?
- (2) How does the activity influence students’ emotional and behavioral engagement with these values?

The findings are expected to contribute to the design of more effective, inclusive, and engaging value education practices, as well as providing a model that can be replicated in other social studies learning environments. Additionally, the study aims to raise awareness among educators about the transformative potential of value-based experiential learning.

Method

The study employed a convergent parallel mixed-methods research design that integrated quantitative and qualitative approaches. The quantitative dimension used a weak pre-test/post-test experimental design without a control group. The qualitative dimension involved a content analysis of students’ reflective writing in "Emotion Tables" throughout the activity. The study group consisted of 27 sixth-grade students (15 girls and 12 boys), who were selected through purposive sampling from a central district in Balıkesir, Türkiye. Prior to the implementation, ethical approval, parental consent, and permission from the relevant

educational authorities were obtained. Data collection tools included:

- A Values Perception Test developed by the researchers (3-point Likert-type, 16 items);
- The "Emotion Table," in which students recorded their reflections after daily value-based activities;
- The "Values Chain" activity materials, including value strips and guided tasks.

During the process, students chose one value each day, performed an activity based on that value, and documented their feelings in the table while building a value chain with colored paper strips. The completed chains and reflections were collected at the end of the process for evaluation. The reliability coefficient of the values test (KR-20) was found to be .72, indicating acceptable internal consistency.

Findings

The quantitative analysis revealed a statistically significant increase in students' perceived value scores after the intervention. The average pre-test score was 46.05, improving to an average post-test score of 57.5, with a medium effect size of 0.55. These results suggest that the activity had a moderate but meaningful impact on students' value acquisition. Qualitative findings derived from students' entries in the "Emotion Tables" supported the statistical results. Students described personal experiences and emotions related to performing value-based tasks, such as:

- Scientific inquiry: Observing the moon's phases or researching animal perception;
- Social responsibility: helping peers, taking care of pets, or conserving water.
- Self-regulation and responsibility: Completing homework independently or managing anger.
- Patriotism and respect: Memorizing and reflecting on Atatürk's quotes;
- Family values and hospitality: Spending quality time with family or serving guests at home.

A content analysis revealed that these activities facilitated the internalization of values such as diligence, cleanliness, cooperation, respect, empathy, tolerance, self-control, and helpfulness. Students consistently associated these values with positive emotions, such as pride, happiness, and a sense of accomplishment.

Discussion, Conclusion and Suggestions

The findings suggest that the Values Chain activity is an effective pedagogical tool for teaching values to middle school students. Integrating experiential learning and emotional reflection significantly supports value internalization. These results are consistent with previous studies that have demonstrated the advantages of activity-based and participatory methods in moral and civic education (Aktepe, 2014; Chumdari et al., 2018; Kropp, 2006). Additionally, family involvement was found to deepen students' engagement with values, consistent with previous findings that highlight familial support's influence on children's ethical development (Ballı & Deveci, 2023; Beldağ et al., 2017). The structured yet flexible nature of the activity also permitted personalized, context-sensitive expressions of values. The study underscores the importance of school-wide value education initiatives that go beyond textbooks and involve teachers, families, and students in a holistic process. In conclusion, the study provides compelling evidence that values education, when delivered through interactive, student-centered activities, can meaningfully

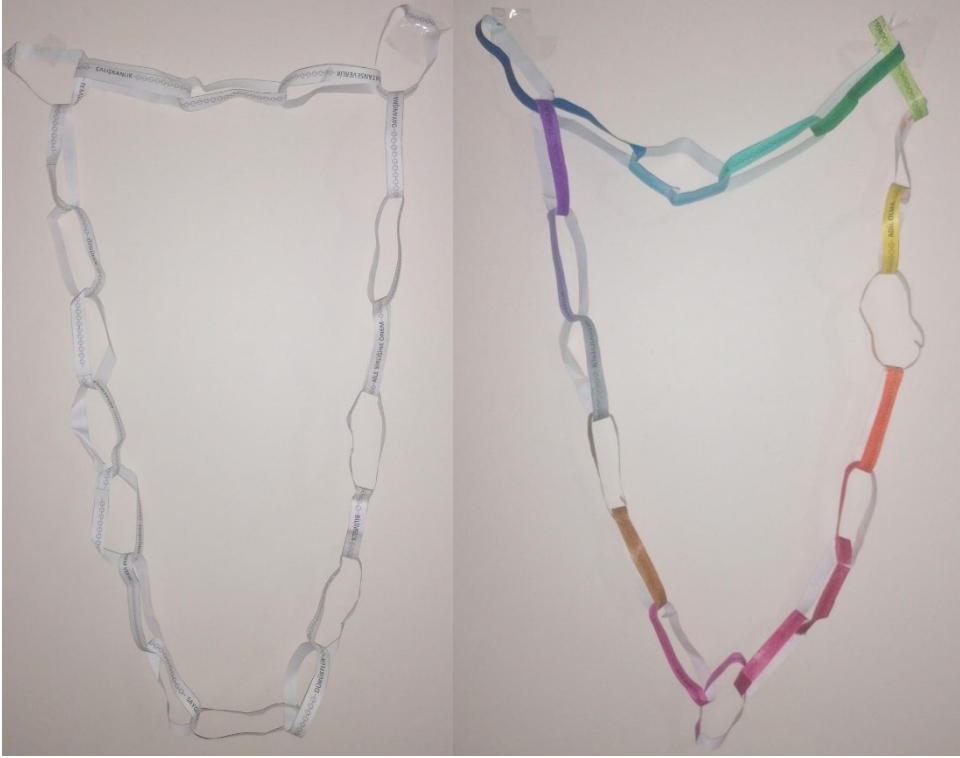
impact the moral development of young learners. The Values Chain activity, by fostering self-reflection and habitual value practice, represents a promising model that can be adapted to diverse educational settings to nurture future generations of individuals grounded in ethics. Based on the research findings:

1. In line with previous studies, the results of this study suggest that implementing an activity-based values chain contributes to students acquiring values. Since this activity can be implemented in a fun way outside of school, it is recommended that more value-related activities be included.
2. The research indicated that classroom-level values education practices are a driving force for students due to collective action and contribute to increasing value awareness. In this respect, similar school-based projects that allow students to learn by doing and experiencing and involve other school stakeholders (teachers, parents, auxiliary staff, etc.) should be expanded.

Ekler

Ek:1

Öğrencilerin Değerler Zinciri Etkinlik Örnekleri ve Rozeti

Ek:2

Değerler Zinciri Oluşturma Aracı

ÇALIŞKANLIK
ADİL OLMA
AİLE BİRLİĞİNE ÖNEM
BARIŞ
BİLİMSELLİK
DAYANIŞMA
DOSTLUK
DUYARLILIK
DÜRÜSTLÜK
HOŞGÖRÜ
MİSAFİRPERVERLİK
ÖZDENETİM
ÖZGÜRLÜK
ÖZGÜVEN
SAĞLIKLI OLMAYA ÖNEM VERME
SAYGI
SORUMLULUK
TEMİZLİK
VATANSEVERLİK
YARDIMSEVERLİK

Ek:3

Değerler Zinciri Etkinliği Takip Formu (Duygular Tablosu)

Değer etkinliklerini gerçekleştirirken hangi gün hangi değeri yerine getirdin ve bu sana nasıl hissettirdi?

1	2
3	4
5	6
7	8
9	10
11	12
13	14
15	16
17	18
19	20

Ek:4**Etkinlik Fikirleri ve Değerler**

Aklına etkinlik fikri gelmediğinde buradan yardım alıp etkinlikleri gerçekleştirebilirsin ama nasıl hissettiğini önceki sayfaya yazmayı unutma.

Çalışkanlık: Bugünkü derslerini tekrar edebilirsin. Ödevlerini zamanında yapabilirsin. 10 sayfa kitap okuyabilirsin. (Hangi kitap ve kaçınıcı sayfalar olduğunu yazmayı unutma.)

Temizlik: Sıranın altındaki çöpleri toplayıp atabilirsin. Bahçede yerde gördüğün bir çöpü çöp kutusuna atabilirsin. En az 3 kere (sabah, öğle, gece) dişlerini fırçalayabilirsin.

Dayanışma: Sofrayı toplarken toplayan kişiye yardım edebilirsin. Sofrayı kaldırırken kaldıran kişiye yardım edebilirsin.

Sağlıklı olmaya önem verme: Bu değeri gerçekleştireceğin gün hiç abur cubur yemeyebilirsin. Eğer yersen bunu duygular tablosunda belirtmeyi unutma.

Sorumluluk: Bugün evini/odanı toplayabilirsin. Masanın üstünü veya kitaplığını düzenleyebilirsin ya da bu değeri 20. gün tüm tabloyu eksiksiz doldurduğunda işaretleyebilirsin.

Dostluk: Arkadaşınla oyun oynarken sıranı ona verebilir ya da yiyeceğini onunla paylaşabilirsin.

Duyarlılık: Ellerini sabunlarken su israfını önlemek için musluğu kapatabilir. Sadece yıkarken açabilirsin. Evinin önüne hayvanlar için su koyabilirsin.

Adil Olma: Kantinde kimsenin önüne geçme ve sıranı beklemeyi dene.

Saygı: Tüm derslerde parmak kaldırarak söz alabilirsin. Öğretmeninden önce teneffüs bittiğinde sınıfa hemen girebilirsin. Kötü bir söz kullanmayabilirsin.

Özdenetim: Bu değerle ilgili etkinlik kağıdını yapabilirsin.

Özgürlük: Özgürlüğün sende çağrıştırdığı duygular hakkında bir şiir veya kısa bir kompozisyon yazabilir ya da resim çizebilirsin.

Vatanseverlik: Tarihimiz hakkında öğrendiğin bir bilgiyi veya Atatürk'ün bir sözünü ezberleyip bu söz hakkında düşündüklerini duygu tablosuna yazabilirsin.

Bilimsellik: Doğa, hayvanlar vb. bir bilim dalında şaşırtıcı bir gerçek öğren ve bunu duygu tablosuna kısaca yazabilirsin.

Özgüven: Sınıfta konuşmaktan utanıyorsan parmak kaldırarak söz almayı deneyebilirsin.

Aile birliğine Önem: Akşam yemeğini sevdiklerinle yiyebilirsin. Ama yemeğin bittiğinde sofradan hemen kalkma ve yemeklerinin bitmesini bekle. Onlara okuldaki gününden biraz bahset ve günlerinin nasıl geçtiğini sor.

Hoşgörü: Dolmuşta veya otobüste senden büyük birine yer ver ve bununla ilgili karşı taraf ve kendinin nasıl hissettiğini duygular tablosuna yazabilirsin.

Dürüstlük: Kaşağı hikayesini okuyup bununla ilgili düşüncelerini kısaca yazabilirsin. Yalan söylemeyeceğine dair kendine söz ver günü yalan söylemeden tamamlayabilirsin.

Barış: Koyduğumuz etkinliklerden birini yapabilirsin.

Yardımsızlık: Yaşlı birinin poşetlerini taşıyabilirsin. Evde bulaşıkları yıkamaya yardım edebilirsin.

Misafirperverlik: Eve gelen misafirlere ikramları sen verebilirsin.